

Parlament České republiky

Senát

7. funkční období

2010

N á v r h

senátního návrhu zákona

**senátorů Jana Hajdy, Jiřího Bise, Petra Pakosty,
Igora Petrova a Karla Korytáře,**

**kterým se mění zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a
jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů**

N á v r h

ZÁKON

ze dne 2010,

kterým se mění zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zákona č. 42/1992 Sb., zákona č. 93/1992 Sb., zákona č. 39/1993 Sb., zákona č. 183/1993 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 131/1994 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 166/1995 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 29/1996 Sb., zákona č. 30/1996 Sb., zákona č. 139/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 253/2003 Sb., zákona č. 354/2004 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 272/2005 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 531/2005 Sb., zákona č. 131/2006 Sb. a zákona č. 178/2006 Sb., se mění takto:

1. V § 13 se doplňují odstavce 8 a 9, které znějí:

„(8) Domnělá oprávněná osoba, kterou pozemkový úřad přede dnem účinnosti tohoto zákona odkázal podle § 4a odst. 5 s jejím nárokem na soud, může tento nárok uplatnit u soudu nejpozději ve lhůtě do šesti měsíců ode dne účinnosti tohoto zákona.“

„(9) Domnělá oprávněná osoba, kterou pozemkový úřad ode dne účinnosti tohoto zákona odkáže podle § 4a odst. 5 s jejím nárokem na soud, může tento nárok uplatnit u soudu ve lhůtě do šesti měsíců ode dne, kdy se dozvěděla, že je se svým nárokem odkázána na soud.“

Čl. II

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

ODŮVODNĚNÍ

OBEČNÁ ČÁST

Název

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů.

Zhodnocení platného právního stavu a důvod předložení navrhované právní úpravy

Zákonem č. 93/1992 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen „zákon o půdě“), byl doplněn § 4a týkající se osoby domnělého vlastníka. Výraz „domnělý vlastník“ byl následně novelou zákona o půdě nahrazen výrazem „domnělá oprávněná osoba“.

Zákon o půdě neupravuje lhůty vztahující se k nároku domnělé oprávněné osoby založené § 4a odst. 5. Od účinnosti novely zákona o půdě, kterou vešel v platnost § 4a, odkážou pozemkové úřady v případě, že neuznají nárok domnělé oprávněné osoby podle § 4 odst. 3, tuto osobu s jejím nárokem na soud. Podle věty druhé odstavce 5 rozhodne soud o tom, zda je domnělá oprávněná osoba oprávněnou osobou ve smyslu § 4 zákona o půdě. Domnělá oprávněná osoba však není vázána žádnou lhůtou, ve které by svůj nárok u soudu musela uplatnit. V případě nečinnosti domnělé oprávněné osoby v souvislosti s uplatněním nároku dochází k nekonečnému prodlužování restitučního řízení.

V případech, kdy se domnělá oprávněná osoba se svým nárokem na soud neobrátila, některé pozemkové úřady v řízení dále nepokračují, neboť nebyla vyřešena předběžná otázka, zda je domnělá oprávněná osoba osobou oprávněnou. Druhá skupina pozemkových úřadů, ve snaze dokončit restituční řízení, vydá negativní rozhodnutí podle § 9 odst. 4 zákona o půdě, protože se domnělá oprávněná osoba se svým nárokem na soud neobrátila a již uplynula obecná promlčecí lhůta podle § 101 občanského zákoníku.

Pokud byla proti negativnímu rozhodnutí pozemkového úřadu podána žaloba, je dosavadní rozhodovací činnost soudů nejednotná. Soudy buď rozhodnutí pozemkových úřadů potvrdí (rozsudek Krajského soudu v Brně sp. zn. 30 Ca 43/2000) nebo rozhodnutí jako nezákonné zruší. Důvodem zrušení je skutečnost, že pokud jde o promlčení, jímž pozemkový úřad argumentuje, jeho účinky nenastanou pouhým uplynutím zákonem stanovené lhůty, ale musí být uplatněna námitka promlčení (rozsudek Krajského soudu v Ostravě sp. zn. 22 Ca 349/2000, rozsudky Krajského soudu v Ústí nad Labem sp. zn. 15 Ca 346/2000 a sp. zn. 15 Ca 390/2001). V jiném případě (usnesení Okresního soudu v Chebu sp. zn. 15 C 80/2005) soud vyslovil názor, že rozhodnutí pozemkového úřadu je nicotné, neboť bylo vydáno mimo pravomoc pozemkového úřadu.

V soudní praxi tedy převažuje názor, že pozemkové úřady mohou využít obecnou promlčecí lhůtu podle občanského zákoníku pouze za předpokladu, že byla vznesena námitka promlčení. Tato námitka by mohla být pozemkovým úřadem uplatněna v řízení zahájeném

podle § 79 občanského soudního řádu u příslušného okresního soudu. Pro praxi správních orgánů, kterými jsou i pozemkové úřady, je takový postup značně zatěžující a neekonomický.

Dalším negativním hlediskem absence lhůty pro uplatnění nároku domnělou oprávněnou osobou u soudu v zákoně o půdě je hledisko časové, neboť obecnou promlčecí lhůtou a navazujícím soudním řízením se správní řízení neúměrně prodlužuje. Takto nedokončená restituční řízení komplikují v současné době především provádění pozemkových úprav, jejichž výsledkem je výměna nebo přechod vlastnických práv. Pokud je v rámci přípravného řízení o pozemkových úpravách (vyhláška č. 545/2002 Sb.) zjištěno, že se v obvodu pozemkových úprav vyskytují pozemky dotčené ustanovením § 4a zákona o půdě a řízení o nich nebylo dosud dokončeno, brání nakládání s těmito pozemky ustanovení § 5 odst. 3 tohoto zákona (tzv. blokační paragraf).

Předmětem předkládaného návrhu zákona je stanovení lhůty pro uplatnění nároku domnělou oprávněnou osobou u soudu, pokud byla tato odkázána podle § 4 odst. 5 zákona o půdě se svým nárokem na soud, a to s ohledem na probíhající i budoucí restituční řízení.

Výjimka z uplatnění RIA

Obsahem návrhu zákona jsou pouze změny legislativně technického charakteru, které nemají dopad na věcnou stránku právního předpisu. Z tohoto důvodu je uplatněna výjimka podle Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace (usnesení vlády ze dne 13. srpna 2007 č. 877) a RIA není vypracována.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky, s mezinárodními smlouvami, s předpisy Evropské unie, s judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Předkládaný návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána.

Předpisy Evropské unie, judikatura soudních orgánů Evropské unie a obecné právní zásady práva Evropské unie se na předkládaný návrh zákona nevztahují.

Předkládaný návrh zákona lze hodnotit jako plně slučitelný s právem Evropské unie.

Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady a dopady na životní prostředí

Návrh nepřináší změny, které by měly hospodářský nebo finanční dosah na státní rozpočet a na ostatní veřejné rozpočty.

Návrh nemá rovněž negativní hospodářský a finanční dosah na hospodářské subjekty a zejména na malé a střední podnikatele. Naopak návrhem bude zabráněno nadbytečným administrativním výdajům, které jsou spojeny s délkou restitučního řízení.

Zároveň se nepředpokládá, že návrh zákona by mohl mít sociální dopady nebo dopady na životní prostředí.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K Čl. I:

K bodu 1:

K § 13 odst. 8:

Domnělé oprávněné osobě, kterou pozemkový úřad před datem účinnosti tohoto zákona odkázal podle § 4a odst. 5 s jejím nárokem na soud, se stanovuje lhůta k uplatnění tohoto nároku u soudu v délce šesti měsíců od data účinnosti tohoto zákona.

K § 13 odst. 9:

Domnělé oprávněné osobě, kterou pozemkový úřad po datu účinnosti tohoto zákona odkáže podle § 4a odst. 5 s jejím nárokem na soud, se stanovuje lhůta k uplatnění tohoto nároku u soudu v délce šesti měsíců ode dne, kdy se dozvěděla, že je se svým nárokem na soud odkázána.

K Čl. II:

Účinnost návrhu zákona je navrhována dnem jeho vyhlášení.

Platné znění části zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění zákona č. 42/1992 Sb., zákona č. 93/1992 Sb., zákona č. 39/1993 Sb., zákona č. 183/1993 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 131/1994 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 166/1995 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 29/1996 Sb., zákona č. 30/1996 Sb., zákona č. 139/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 253/2003 Sb., zákona č. 354/2004 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 272/2005 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 531/2005 Sb., zákona č. 131/2006 Sb. a zákona č. 178/2006 Sb., s vyznačením navrhovaných změn:

---

§ 13

Lhůty k uplatnění nároku

(1) zrušen

(2) Byla-li nemovitost vydána podle § 9, mohly oprávněné osoby, které splňovaly všechny podmínky oprávněné osoby k 31. lednu 1993 nebo k 1. září 1993 a jejichž nároky uplatněné ve lhůtě podle odstavce 4 nebyly uspokojeny, tyto nároky uplatnit u soudu vůči osobám, kterým byla nemovitost vydána, do šesti měsíců ode dne skončení lhůty uvedené v odstavci 4. Oprávněná osoba podle odstavce 5 může u soudu uplatnit nárok vůči osobám, kterým byla nemovitost vydána podle § 9, do šesti měsíců od uplynutí lhůty uvedené v odstavci 5.

(3) Oprávněná osoba může vyzvat povinnou osobu k vydání nemovitostí a požádat o poskytnutí náhrad podle § 14 až 16 do šesti měsíců ode dne, kdy se dozvěděla, kdo je povinnou osobou, nejpozději do pěti let ode dne 24. června 1991. Oprávněná osoba podle odstavce 5 může uplatnit nároky podle tohoto odstavce do 31. prosince 1996. Neuplatněním ve lhůtě tato práva zanikají.

(4) Právo na vydání nemovitosti podle § 6 mohla oprávněná osoba, s výjimkou oprávněné osoby podle odstavce 5, uplatnit do 31. ledna 1993, a pokud jde o nároky vyplývající z čl. II, do 1. září 1993. Náhrady za živý a mrtvý inventář podle § 20 mohla oprávněná osoba, s výjimkou oprávněné osoby podle odstavce 5, uplatnit do 31. března 1993. V případě uvedeném v § 6 odst. 1 písm. a) počala osmnáctiměsíční lhůta běžet až ode dne právní moci rozhodnutí, kterým byl výrok zrušen, došlo-li k tomuto rozhodnutí po 1. červenci 1993. Neuplatněním práva ve lhůtě právo zaniklo. Lhůty pro předkládání písemných důkazů v řízení před pozemkovým úřadem se řídí obecnými předpisy o správním řízení.

(5) Právo na vydání nemovitosti podle § 6 může po 31. lednu 1996 uplatnit oprávněná osoba, která nebyla do 31. ledna 1993 nebo do 1. září 1993 oprávněnou osobou pouze proto, že nesplňovala podmínku trvalého pobytu, do šesti měsíců ode dne, kdy toto právo mohla uplatnit poprvé, jinak toto právo zaniká. Tato oprávněná osoba může uplatnit náhradu za mrtvý a živý inventář podle § 20 do 31. prosince 1998. V případě uvedeném v § 6 odst. 1 písm. a) počne osmnáctiměsíční lhůta běžet až ode dne právní moci rozhodnutí, kterým byl výrok zrušen, dojde-li k tomuto rozhodnutí po 31. prosinci 1998.

(6) Oprávněná osoba má právo na převod pozemku ve vlastnictví státu do 2 let ode dne právní moci rozhodnutí Pozemkového úřadu. V případě, že o právu na převod pozemku nerozhoduje Pozemkový úřad, oprávněná osoba má právo na převod pozemku ve vlastnictví státu do 2 let od doby, kdy mohla nárok na převod uplatnit u Pozemkového fondu poprvé.

(7) Po uplynutí doby uvedené v odstavci 6 právo na převod pozemku ve vlastnictví státu zaniká.

(8) Domnělá oprávněná osoba, kterou pozemkový úřad přede dnem účinnosti tohoto zákona odkázal podle § 4a odst. 5 s jejím nárokem na soud, může tento nárok uplatnit u soudu nejpozději ve lhůtě do šesti měsíců ode dne účinnosti tohoto zákona.

(9) Domnělá oprávněná osoba, kterou pozemkový úřad ode dne účinnosti tohoto zákona odkáže podle § 4a odst. 5 s jejím nárokem na soud, může tento nárok uplatnit u soudu ve lhůtě do šesti měsíců ode dne, kdy se dozvěděla, že je se svým nárokem odkázána na soud.